

відповідальності, що тягне за собою необережність, помилки під час керування БПЛА, ставить питання про необхідність організації їх якісного навчання.

Література

1. Юн Г.М., Мединський Д.В. Застосування безпілотних літальних апаратів у сільському господарстві. *Наукоємні технології*. 2017. № 4(36). С. 335-341.

2. Аналіз порушень порядку використання повітряного простору України у 2013-2016 рр.: дані Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами від 7 лют. 2017 р. № 3.2.14-2А. URL: http://www.nbaai.gov.ua/uploads/pdf/PPVPP_2013-2016.pdf (дата звернення: 05.09.2021).

3 Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.

4. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48-49. Ст. 536.

5. Быков А.И. Риски, вызванные массовым использованием беспилотных летательных аппаратов, для уголовно-исполнительной системы. *Преступление – наказание – исправление: вестник института*. 2018. С. 66-70.

6. Технологии борьбы с беспилотниками. Часть 1. Армейский Вестник. 2016. 11 августа. URL: <http://army-news.ru>. (дата звернення: 05.09.2021).

УДК 341.824:338.47 (043.2)

Малофій К.А., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна
Науковий керівник: Ющик О.І., к.ю.н., доцент

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРАНСПОРТНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У сучасних умовах правової реальності боротьба з транспортними кримінальними правопорушеннями набуває важливого значення, про що свідчить віднесення цієї категорії кримінальних правопорушень до самостійного розділу Особливої частини Кримінального кодексу України. Зазначений факт пов'язаний з тим, що транспортний засіб є джерелом підвищеної небезпеки, тому забезпечення його безпечного використання є одним із найважливіших завдань для держави [1].

В юридичній літературі під транспортними кримінальними правопорушеннями слід розуміти передбачені Законом про кримінальну відповідальність суспільно небезпечні діяння (дії або бездіяльність), що посягають на безпеку руху та експлуатації всіх видів механічного та магістрального трубопровідного транспорту.

В розділі XI Особливої частини КК України ці кримінальні правопорушення розташовані в певній послідовності, враховуючи при цьому ступінь тяжкості та вид транспортного засобу, яким він вчиняється: на першому місці розміщені ті, які вчиняються на залізничному, водному чи повітряному транспорті (ст. 276-285), на другому - на автомобільному і міському електротранспорті (ст. 286-290), на третьому - які виражаються в порушенні чинних на транспорті правил та в пошкодженні магістральних трубопроводів (ст. 291, 292) [3].

Головною ознакою, за якою транспортні кримінальні правопорушення об'єднані в одну групу, є родовий об'єкт, а саме відносини, що забезпечують безпеку руху та експлуатацію транспорту. На основі вказаного родового об'єкту розглянемо загальну характеристику транспортних кримінальних правопорушень, деталізуючи їх об'єкт та об'єктивну сторону, суб'єкт та суб'єктивну сторону.

Безпосередні об'єкти лежать у площині родового, маючи свої особливості (характер об'єктивної сторони, кваліфікуючі обставини). Однак, деякі кримінальні правопорушення можуть бути вчинені із застосуванням насильства або погроз, у зв'язку з чим виникає питання про додатковий безпосередній об'єкт (життя і здоров'я особи).

Предметом вказаної категорії кримінальних правопорушень виступають транспортні засоби, шляхи сполучення, споруди на них, транспортні комунікації, вокзали, засоби зв'язку, сигналізації, автоматизації, що забезпечують безпеку руху транспортних засобів.

Переходячи до об'єктивної сторони аналізовані кримінальні правопорушення можуть бути побудовані по-різному: більшість з матеріальним складом (об'єктивна сторона містить діяння, наслідки (є обов'язковими – загибель осіб, тілесні ушкодження, матеріальна шкода тощо) і причинний зв'язок між ними, менша частина - з формальним.

Суб'єктивна сторона характеризується залежно від складності об'єктивної сторони: кримінальні правопорушення з формальним складом вчинюються з прямим умислом; кримінальні правопорушення з матеріальним складом потребують необхідного встановлення психічного ставлення особи до діяння.

Суб'єктом є особа, яка досягла 16 років. Однак, за вчинення деяких кримінальних правопорушень кримінальна відповідальність настає з 14 років (ст. 277, 278, 289 КК України). В деяких випадках транспортні кримінальні правопорушення може вчиняти спеціальний суб'єкт (працівник транспорту) [2].

Крім вищезазначених характеристик складу транспортних кримінальних правопорушень, у статтях вказаного розділу законодавець передбачає такі кваліфікуючі ознаки, як: вчинення за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 289 КК України); вчинення організованою групою (ч. 3 ст. 292 КК України); вчинення кримінального правопорушення, яке поєднане з насильством, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого або з погрозою застосування такого насильства (ч. 2 ст. 278 КК України); поєднане з насильством небезпечним для життя чи здоров'я або з загрозою застосування такого насильства (ч. 3 ст. 280 КК України); повторне вчинення кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 292 КК України) [4].

Таким чином, проаналізувавши викладений матеріал із зазначеного питання, робимо висновок, що в сучасних умовах серед проблем нейтралізації негативних наслідків науково-технічного прогресу одна з найбільш актуальних – боротьба з транспортними кримінальними правопорушеннями. В процесі розвитку суспільства гострота вказаної проблеми постійно росте та її актуальність не втратиться у найближчому майбутньому. Транспортні кримінальні правопорушення в чинному кримінальному законодавстві визначені як суспільно небезпечні діяння (дії або бездіяльність), що полягають у невиконанні або неналежному виконанні чинних на транспорті правил, які посягають на суспільні відносини у сфері безпечного функціонування (руху й експлуатації) транспортних засобів, спричиняючи шкідливі наслідки або створюючи загрозу їх настання. В свою чергу, суспільно небезпечний характер транспортних кримінальних правопорушень визначається не тільки їх родовим об'єктом (громадською безпекою), а й їх предметом та/або засобом, які є потенційно смертоносні за своєю природою джерела та можуть бути використані як засоби руйнування, заподіяння шкоди. Отже, безпека функціонування транспорту є складовою частиною відносин всієї громадської безпеки.

Література

1. Козак В.М. Предмет злочинів, пов'язаних із незаконним обігом транспортних засобів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. Вип. 5. С. 148-150.
2. Мисливий В.А. Транспортний засіб як предмет злочинів проти

безпеки дорожнього руху й експлуатації транспорту. *Право і суспільство*. 2018. Вип. 5. С. 188-194.

3. Транспортні злочини. Загальна характеристика. URL: <https://scicenter.online/pravo-ugolovnoe-scicenter/transportni-zlochini-zagalna.html> (дата звернення: 23.09.2021).

4. Федчун Н.О. Правова й соціальна сутність транспортних злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. Вип. 4. С. 142-145.

УДК 343(043.2)

Мороз Х.В., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна
Науковий керівник: Ніколаєнко Т.Б., д.ю.н., професор

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОДАХ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УНОРМУВАННЯ

Дорожньо-транспортні пригоди (далі – ДТП) на дорогах трапляються щодня. За статистичними даними МВС України що три хвилини в Україні трапляється ДТП. Кожні 15 хвилин травмується людина. Щогодини гине одна людина [1]. Щорічно зростає і кількість аварій. За останні роки такий показник постійно збільшується. Так, наприклад, якщо у 2015 році кількість аварій становила 134193, то у 2020 році такий показник добіг позначки 168107 [1].

Законодавством України за порушення правил дорожнього руху особами, які керують транспортними засобами передбачена адміністративна та кримінальна відповідальності. Згідно ст. 286 Кримінального кодексу України кримінальна відповідальність може наступати у разі: а) порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту (вчинення діяння як ознаки об'єктивної сторони); б) настання наслідків у виді спричинення потерпілому середньої тяжкості тілесних ушкоджень (ч. 1), тяжких тілесних ушкоджень (ч. 2) або смерті (ч. 3) та в) наявності прямого причинного зв'язку між суспільно небезпечними діянням та наслідками, що настали [2, ст. 286].

Обов'язковою умовою притягнення до кримінальної відповідальності є настання саме суспільно небезпечних наслідків у виді середньої тяжкості тілесних ушкоджень. Для визначення заподіяної шкоди при розслідуванні кримінальної справи обов'язково призначається проведення судово-медичної та інших